Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 37. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 37. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 14, 1952. VOL. LX

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ МОЖЛИВІСТЬ СВОЄЇ ПОНОВНОЇ КАНДИДАТУРИ

Вашингтон. — Демократичний конгресмен, Адольф Дж. Сабат з Ілиной, після розмови з президентом Труманом заявив, що Труман особисто не хоче поновно кандидувати на становище президента, одначе він готовий посвятити своє здоров'я й особистий спокій і кандидувати наново, якщо б цього вимагала справа світового миру. Проте президент надісться на такий розвиток світових подій, що мир буде втриманий і йому не потрібно буде кандидувати ще раз. Сабат це найстарший віком конґресмен. Йому минуло 85 років життя і він тепер голова комісії правил в Палаті Репрезентантів. Він сказав, що він уже давніше дораджував Труманові рішитися кандидувати поновно, одначе президент заявив, що він сповнив свою повинність і що його здоров'я вимагає вже спочинку. Сабат каже, що це справедливі арґументи і що відповідальність президента в таких часах як тепер велетенська, одначе потреба вимагає від Трумана посвяти. Після оприлюднення розмови Сабата, Білий Дім не подав ніяких коментарів.

Святкування Дня Уродин Линколна

Президент Труман разом з панею Труман очолював традиційні національні урочистості з нагоди 143 роковин народження президента Абрагама Линкольна. Президент Труман стояв на струнко з відкритою головою на холодному повітрі, коли його адютанти несли великий вінок президента сходами вгору, щоб зложити його перед великою статусю президента-героя Громаданської війни.

Прочани з усієї країни явилися вчора в місті Спрінґфілд, щоб святкувати уродини Линколна, що похоронений близько цього міста. Політики та громадські діячі пригадували в своїх промовах на самовідданість Линкольна, його політичний розум, його віру в народ та його передбачливість.

Ще одна жінка аґентом Еф-Бі-Ай серед комуністів

Вашинґтон. — Майже дев'ять років провела пані Береніс Балдвин як аґентка Федерального Слідчого Бюра серед комуністів в Дітройті і тепер склала свідчення перед Радою Підривних Діянь про підготову Комуністичної партії піти у підпілля для дальших затій. Рада переводить допити над ствердженням, чи комуністи, ведучи пропаганду в користь Совєтів, порушили акт Мек Каррана, який вимагає зареєстрування чужинецьких аґентів, що перебувають на території Злучених держав. Якщо б Рада Підривних Діянь прийшла до висновку, що така провина тут є, тоді вона може подбати про ухвалення заборони комуністичної партії в Америці. Пані Балдвін виявила, що комуністи вже від 1948 р. розбили свою організацію на дрібні відділи, які мали існувати потайки, а їхні члени мали перебрати до своїх домів акти й книжки окружної чи стейтової організації. Вона сама була членом комуністичної партії і провідницею одної підпольної групи.

Місто Ню Йорк хоче завести свої оплати на авта

Ню Йорк. — У пошукуванні за новими прибутками на покриття велетенських видатків міста, посадник Вінсент Імпеллітері виявив плян накласти новий податок на авта висотою по 5 і 10 долярів, а крім того завести додатковий податок висотою 25% від теперішніх дозволів на продаж горілок вже від 1. липня. Ці нові джерела прибутків мали б принести містові 9,500,000 долярів, а разом вони досягли б 200,000,000 долярів. Крім того посадник попереджує, що треба буде завести додатковий повітовий податок від реальностей.

Підбурювання робітництва проти ЗДА в Арґентіні

Буенос Айрес. — Нова Латинсько-Американська робітнича конфедерація, зорганізована під керівництвом прихильників президента Перона, має бути проголошена на конференції в Асунсіон, у Параґваю. Вона, між ін., має на меті послабити демократичні професійні спілки латинської Америки, хоч це посилює комуністичний фронт. Арґентінські газети містять великими буквами гасла, з якими вийде нова організація, а саме за „спільну дію латинсько-американських робітничих організацій для поборювання капіталістичного імперіялізму".

ПЕРЕД ВІЙСЬКОВИМ ДОГОВОРОМ З МЕХІКОМ

Місто Мехіко. — Після третього засідання делеґатів Злучених Держав і Мехіка в справі військової допомоги на підставі акту про взаємну безпеку, стало очевидним, що договір буде підписаний і що Мехіко діставатиме цю допомогу. З мехіканських джерел довідується кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, Сідні Грусон, що Злучені Держави вимагають від Мехіка причинитися до забезпеки західньої півкулі й внутрішньої безпеки і запевнення, що чужинецькі шкідливі доктрини не будуть поширювані в демократичних країнах Америки. Це значить, що треба пошукати засобів проти комуністичних гасел. Одначе є побоювання, що мехіканський уряд зустріне перешкоди серед свого населення. Наскільки можна судити з газетних голосів, мехіканська публіка хоче, щоб Злучені Держави й Совєтський Союз залишили Мехіко в спокою, а як наслідок аґітації в минулому, серед мехіканців поширене переконання, що Злучені Держави становлять більшу небезбеку для Мехіка ніж Росія. Це знає американський департамент стейту і тому в бюджеті на 1951-52 р. призначено видаток в $750,000 на інформаційну службу в Мехіко. Це найбільша сума, яку досі призначено на таку ціль в Злучених Державах. Сила ЗДА серед мехіканських кіл тепер зросла настільки, що в оточенні мехіканського президента нема ворожнечі до Стейтів. Крім того президент Міґель Алеман обережний в своїх умовах в справі військової допомоги від уряду ЗДА. Зате комуністи провадять гостру пропаґанду проти ЗДА, як це відомо з попередніх повідомлень.

Перед похороном короля

Лондон. — Англійський нарід вже від кількох днів живе під знаком жалоби за королем Юрієм. В таких хвилинах англійці справді творять одну велику родину і забувають або відставляють на дальший плян всі свої непорозуміння, суперечності і труднощі. Після перевезення тіла короля з його літньої резиденції, де він помер, до Вестмінстерського палацу, вчора цілими милями стояли мешканці столиці, очікуючи своєї черги, щоб могти пройти біля домовини монарха та віддати йому останній поклін. Довга процесія тривала ввесь день, і кожної години проходило біля домовини коло 5,000 осіб. Віддаючи пошану померлому королеві, англійці рівночасно скеровували свої думки до молодої володарки, королеви Єлисавети, зв'язуючи з нею нові надії на краще майбутнє. Під знаком смерти короля та вступлення на престіл Єлисавети стоїть теж вся англійська преса. Вся країна і зокрема столиця приготовляються до похорону короля, що відбудеться в найближчу п'ятницю. Власники гостинниць і домів здовж вулиць, якими проходитиме жалібний похід, прилучуючись до загальної жалоби, не відмовляються і від малого „бизнесу" з тої нагоди, винаймаючи наперед за відповідну ціну кімнати, бальконі і навіть вікна. Похорон короля буде теж зібранням майже всіх европейських монархів та королівських родин, що візьмуть участь в тому сумному обряді.

Десятки тисяч мешканців Лондону творять довгу чергу на вулицях, що ведуть до Вестмінстерського палацу, щоб віддати останню пошану померлому королеві Юрієві VI-тому, проходячи з похиленими головами біля його домовини.

АЧЕСОН ВІД'ЇХАВ ДО ЕВРОПИ ДЛЯ ПОЛАГОДЖЕННЯ СПРАВИ НІМЕЦЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон від'їхав до Европи літаком на похорони британського короля в п'ятницю, одначе повіз з собою пляни наладнання інших поточних справ европейської політики, головно німецького спротиву проти приступлення до західно-европейської оборони. Ачесон може навіть поїхати до столиці Західньої Німеччини в Бонн на розмову з німецькими провідниками, заки ще заїде до Лісбони в Портуґалії на конференцію з Північно-Атлантійською Радою. У Лондоні він зустрінеться в четвер з Джаном МекКлой, американським високим комісарем для Німеччини, з Авереллем Гариманом — адміністратором Взаємної Безпеки і Дейвидом Е. Брус — американським амбасадором до Франції.

У п'ятницю він буде на похоронах короля Юрія VI як представник президента Трумана і тоді порозуміється з британськими й французькими верховними урядовцями над покінченням застою в справі поновного озброєння Німеччини. Ачесона вважають в Европі за спричинника такого застою тому, що він обстоює швидке приступлення німців до оборонних плянів Західньої Европи, заки ще інші країни змогли до цього приготовитися. Він дав Франції пізнати, що без німецької підтримки не можна буде думати про належну оборону Европи.

Після катастрофи в Елизабет

Чолові представники найбільших літунських ліній разом з представниками урядових аґенцій вчора погодились на тому, щоб летовище в Неварку, що коштовало 52,000,000 долязів було зачинене аж до того часу, доки не закінчиться слідство в справі трьох літунських катастроф в Елизабет в двох останніх місяцях, що його вестиме Конґрес та інші урядові й приватні чинники. Представники 25 літунських ліній, Дирекція Цивільної Аеронавтики та Управа Цивільної Аеронавтики за зачиненими дверми нараджувались протягом шістьох годин в готелі Коммодор над будучністю літунського промислу. Нараду скликала Влада Нюйоркського Порту..

На нарадах прийшли до таких чотирьох висновків: 1. летовище в Неварку буде зачинене для пасажирського та товарового вжитку аж до закінчення слідства. 2 Вибрано окремий комітет для координації усіх заходів, що були предметом нарад; головою комітету вибрано Еді Рікенбакера. Завтра мають скласти новий розклад їзди для летовищ Ля Ґвардія та Інтернешенел Ерпорт, де буде поширений літунський рух. 3. Прнобіцяли, що робитимуть усе, щоб літаки стартували та приземнювалися по можності близько води або місць, що рідко заселені.

„ДУМКА" ВИСТУПИТЬ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ ВЕЧОРІ

Ню Йорк.—В четвер, 14-го лютого, Український Хор „Думка" виступить тут з концертом на вечорі „Братерства", що його влаштовує Виховна Рада міста Ню Йорку. Концерт відбудеться в залі школи Вашинґтона Ірвінґа в год. 8-мій ввечорі та буде призначений головно для молоді. Вступ вільний.

ПРИГОТОВАНО БАЗУ ДЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ АТЛАНТІЙСЬКОЇ РАДИ

Лісбона, Портуґалія. — Шефи штабів Організації Північно-Атлантійського Пакту закінчили вчора свої наради, приготовивши „тверду базу" для нарад Північно-Атлантійської Ради, зложеної з міністрів закордонних справ країн, що належать до Північно-Атлантійського Пакту. Наради почнуться в наступну п'ятницю. Шефи штабів розглянули пропозиції Постійної Групи Атлантійського Пакту відносно координації господарських і військових оборонних зусиль та, поробивши деякі незначні зміни і доповнення, приготовили документ, що буде предметом дебат міністрів. Головні пропозиції відносяться до відповідного достосування їх господарств до оборонних потреб. З авторитетних військових кол повідомлено, що устійнені пропозиції, якщо Рада прийме їх, створюють не тільки „здорову базу для оборонної підготовки до кінця 1952-го року, але й створюють тверді основи для майбутнього військового плянування". Поодинокі точки в пропозиціях мають бути устійнені ще на спільних нарадах тимчасового і військового комітетів Ради в найближчій понеділок. Рівночасно повідомлено, що вклад Німеччини в оборонну підготовку в першому бюджетовому році устійнено на 11,000,000,000 німецьких марок, отже на приблизно 2,619,1000, 000 долярів.

Заклик УКК до членів УРСоюзу та ОУДО в справі УНФонду

Ню Йорк. — Український Конґресовий Комітет звернувся окремим закликом до членів Українського Робітничого Союзу та Об'єднання Українських Демократичних Організацій, пригадуючи їм, що з хвилиною приступлення тих організацій до УККомітету, їх члени мають моральний обов'язок взяти масову участь в надсиланні датків на Український Народний Фонд. „Нині, на підставі досягненого порозуміння — говориться в заклику — до цілої акції Українського Народного Фонду приступають також Український Робітничий Союз та Об'єднання Українських Демократичних Організацій. Це означає, що члени Союзу і Об'єднання, нарівні з іншими українськими громадянами в Америці, уважатимуть своїм обов'язком бути активними учасниками Фонду, вплачуючи щорічно встановлений Національний Даток. Разом з тим вони матимуть право вгляду до книжок Фонду, як також могтимуть висловлювати свої побажання щодо його праці". Рівночасно повідомлено, що всім членам цих організацій розіслано Заклик УНФонду з проханням, щоб вони вплатили свій повний даток за 1951-ший рік, термін якого продовжено з цею метою до кінця лютого 1952. Під закликом УККомітету підписався Виконавчий Комітет УРСоюзу і Екзекутива Об'єднання, рекомендуючи своїм членам сплатити Національний Даток і тим „доказати глибоке розуміння великої ваги довершеної консолідації".

Місто Гемтремк вшанувало пам'ять Юлії М. Шустакевич

Дітройт, Міш. — Рада міста Гемтремк, виявляючи признання великим заслугам покійної Юлії М. Шустакевич з Дітройт, які вона поклала своєю всесторонньою й довголітньою працею на культурній і громадській ниві не тільки для української спільноти, але загально для американського суспільства, вшанувала пам'ять покійної осібною резолюцією, яку вписано до публічного рекорду. Резолюцію вніс на звичайному мітінґові Ради міста Гемтремк, дня 29 січня, 1952, радний Генри Р. Козак.

ДАЛЬШИЙ ПРОҐРЕС НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо.— На вчорашній пленарній сесії аліянтської і комуністичної делеґацій на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї зроблено деякий дальший проґрес, хоч аліянти все ще очікують на заповіджені нові комуністичні пропозиції відносно останньої точки, про порядок нарад щодо рекомендацій для урядів воюючих країн. До вирішених вчора справ належить головно комуністична згода, щоби ротаційна зміна аліянтських вояків під час перемир'я охоплювала 30,000 вояків. Раніше комуністи погоджувалися на 25,000. Аліянти і комуністи погодились теж на виміну всіх полонених, отже на звільнення аліянтами понад 130,000 полонених комуністичних вояків в заміну за звільнення комуністами 11,000 аліянтських. Проте, аліянти дальше обстоюють своє домагання, щоби виміна полонених відбувалася тільки на добровільній базі та щоби не було примусової репатріяції, якщо сам полонений того не бажає. Комуністи так само погодились, щоби обмін полонених відбувався в чотирьох, а не в трьох пунктах, як це вони пропонували раніше. Не зроблено жадного проґресу в справі ґарантій перемир'я, зокрема щодо справи будови аеродромів в Північній Кореї, як цього домагаються комуністи. Нових комуністичних пропозицій очікується в справі запропонованої ними політичної конференції впродовж трьох місяців після підписання перемир'я. Аліянти принципово погодилися на таку конференцію, але із застереженням, що в ній візьмуть участь тільки представники воюючих країн та що на ній обговорюватиметься справи виключно замирення в Кореї. Аліянти підозрівають, що комуністи хотіли б створити з тої конференції новий форум своєї пропаґанди і поставити на порядок нарад не тільки справу замирення в Кореї, але й комуністичні претенсії до Формози, критику мирового договору з Японією та низку інших азійських проблем.

Аліянти відбили комуністичні атаки

Токіо. — Більші відділи комуністичних військ на східному секторі корейського фронту пробували вчора 12 разів атакувати аліянтські позиції, але за кожним разом були відбиті, втративши в загальному 250 вояків вбитими. В наступі брало участь коло 500 червоних, використовуючи до цього темноту ночі. Всі комуністичні атаки були відбиті [illegible] аліянтами без більших зусиль та без будь-яких втрат з аліянтського боку. Погана погода дещо зменшила інтенсивність атак аліянтської авіяції на воєнні об'єкти у ворожому запіллі. Проте, аліянтські бомбардувальники виконали 276 налетів і своїми атаками перервали ворожі залізничі получення в 37 місцях та важко пошкодили два ворожі [illegible].

Ген. Ріджвей перестерігає совєтів в справі японських суден

Токіо. — Ген. Метью Ріджвей, аліянтський головний командант на Далекому Сході, переслав вчора совєтському представникові в аліянтській Контрольній Раді в Японії гострий протест і перестогу в справі захоплення Совєтами коло 200 японських риболовських суден на водах біля північного японського острова Гоккайдо. В ноті ген. Ріджвей стверджує, що Совєти „цілком знехтували" попередні аліянтські протести в цій справі та перестерігає, що він приділить цим подіям „серйозну увагу". Конкретно в ноті видвигається домагання, щоби Совєти негайно звільнили задержані ними безправно судна і їх залогу та щоби припинили дальше їх захоплення.

Комуністичний наступ на вільне селянство в Юґославії

Беоґрад. — З повідомлень місцевої преси виходить, що комуністичний уряд маршала Тіто почав новий наступ на тих селян що досі відмовлялися від колективізації та продовжують одноосібні господарства. Щоб зломити їх опір, уряд почав користуватись випробованою Сталіном терористичною практикою накладаючи на одноосібняків величезні податки та обов'язки хлібоздачі, яких вони не можуть виконати. Податки від землі одноосібняків доходять до 30,000 динарів (коло 100 долярів) від гектара. Початково одноосібняки випродували всю ходобу та господарський ремаyент, щоб тільки викупитися від напастей, але як це не вистачало, вони почали бунтуватися. На цьому тлі витворилося велике невдоволення між селянством в Сербії і в поодиноких місцевостях вже прийшло до явних бунтів та заворушень.

● Ветеран-дипломат, Едмунд Клобб, що його звільнили були тимчасово зі служби з огляду на закиди Конґресу щодо його непевности, виправданий тепер радою безпеки департаменту стейту.

НІМЕЧЧИНА ПРЕЦИЗУЄ СВОЇ ДОМАГАННЯ „РІВНОПРАВНОСТИ"

Бонн, Німеччина. — В своїх дебатах на тему німецької участи в західно-европейській обороні Бундестаґ, парлямент Західно-Німецької Федеральної Республіки, вияснив дальше своє розуміння німецької рівноправности, домагання якої видвигається як ціну за німецьку участь в обороні. До цеї рівноправности німці зараховують не тільки свою участь в Північно-Атлантійському Пакті та рівноправність в усіх рішеннях відносно европейської оборони, але теж домагаються, щоб німецький уряд мав право перевірити і залишити або скасувати всі попередні розпорядки окупаційних властей в країні. Німці переконані, що Західна Европа не може обійтися без їхньої участи в обороні і рішили виторгувати за це максимальні привілеї, включно з прилученням до Німеччини провінції Саарщини. Таке німецьке становище викликало серйозні застереження з боку аліянтів, головно Франції. Німецький уряд, виходило б, здає собі справу, що цими торгами німецький парлямент міг би перебрати міру і канцлер Аденауер перестерігав, що „в світі немає стільки німецьких дивізій, для яких Злучені Держави були б готові зрезиґнувати з тих цілей, за які вони боролися в другій світовій війні.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Який буде, як виглядатиме і яку ролю гратиме новий німецький вояк в плянованій европейській армії — це питання, що їх з тривогою ставлять европейські народи, які тільки сім років тому були під німецькою окупацією. Тимчасом, Німеччина не чекає аж на европейську армію і в порозумінні з американським та іншими високими комісарами продовжує конкретну підготовку для покликання до військової служби хлопців у віці від 19 до 23 років. Нові німецькі керівники рівночасно вияснюють, що новий німецький вояк має бути „вояком-громадянином". Теодор Бланк, німецький комісар оборони і головний автор та виконавець плянів щодо нової німецької армії, заявив, що Республіка плянує цілком і радикально зірвати з давнім мілітаризмом, що у військовому кодексі буде більше „не можна" для офіцерів, ніж для вояків, та що з вишколу і виховання німецького вояка буде дбайливо усунене все колишнє „прусацтво". Форма, якуноситимуть німецькі вояки, буде така сама, якуноситимуть вояки п'ятьох інших національних частин в европейській армії і вона не даватиме німецькому воякові жадного привілею і жадної переваги над звичайним громадянином. Вояк матиме обов'язок поздоровляти тільки старшин своєї власної національности та замість колишньої німецької „штивности" між офіцерами і вояками, одні і другі будуть „заохочувані" до „братання". Бланк заявив: „Ми бажатимемо побачити вояка і старшину при одному столі".

● У Варшаві судять чотирьох поляків, які „признались" до шпигунства в користь Америки, заявляючи, що вони діставали накази і гроші від американської розвідки в Берліні, та що вони плянували шляхи втечі на Захід і нагромаджували розривні матеріяли для саботажів.

● В Пентаґоні заявили, що вони не можуть знайти звіту полковника Генрі Шиманського в справі масакри польських офіцерів большевиками в Катинському лісі під час другої світової війни. Це, після звіту полк. Ван Вліта, другий таємний документ, що „зник" у Вашинґтоні. В пресових коментарах звертається увагу, що такі документи не можуть ані „зникнути", ані „загубитися", і якщо їх нема там, де вони повинні бути, значить, їх міг забрати тільки той, хто мав до них доступ з уваги на своє високе становище. Тому теж конґресова комісія, яка прослідкує катинський злочин, матиме друге не менш важливе завдання: прослідити обставини крадіжки таємних документів в Пентаґоні і виявити злодіїв.

● Китайські пірати задержали на Далекому Сході один англійський торговельний корабель, що плив з Гонґ Конґу, та звільнили його щойно тоді, як дістали 4,000 долярів окупу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТАРІ ВОГНИЩА

Саарщина, мала простором, але багата промисловістю провінція на кордоні між Францією і Німеччиною, стала тепер знову одним з головних предметів незгоди в европейській політиці, на якій могли б легко розбитися всі так дбайливо приготовані пляни спільної оборони. Старе політичне вогнище в тій частині Европи знову почало димити і розпалюватися створюючи загрозу, яка в своїх наслідках може переходити далеко поза інтереси обох безпосередньо заінтересованих країн.

Франція не хче допустити до того, щоб саарські копальні вугілля і сталеварні належали до Німеччини та збільшували німецький воєнний потенціял, який в обставинах знову міг би обернутися проти Франції. Своє становище в тій справі мотивує Франція гірким і кривавим досвідом свого сусідства з Німеччиною впродовж історії. Тому вона воліла б, щоб з цеї провінції створити першу „европейську державу" в роді Колумбійського дистрикту в Злучених Державах, сподіючись, що з часом прийде до створення федерації европейських дежав. Німеччина із свого боку підтримує европейський федералістичний рух, але щодо Саарщини — вона вважає, що ця провінція повинна належати до Німеччини.

Наскільки справа Саарщини скомплікована показує досвід недавнього минулого. Після першої світової війни Саарщина вже була своєрідною „европейською державою", перебуваючи під адміністрацією небіжки Ліґи Націй. В 1935 році, згідно з постановою Ліґи, там відбувся плебісцит і тоді 90% населення голосувало за прилучення до Німеччини, що й сталося. Здобувши таким чином цю провінцію, яка на 982 квадратних милях продукує річно 15 мільйонів тон вугілля і 1.8 мільйона сталі і нараховує 914,000 майже виключно німецького населення. Гітлер міг почати зброєння, яке кілька років пізніше призвело до другої світової війни.

Після війни Франція включила Саарщину в свою господарську систему, хоча політична доля тої провінції мала б бути вирішена щойно мировим договором. Злучені Держави з'ясували своє становище в цій справі вже в 1947 році, коли тодішній державний секретар Джордж Маршал заявив на конференції Ради міністрів закордонних справ в Лондоні, що „відносно Саарщини Злучені Держави підтримують претенсії Франції щодо економічної інтеґрації саарської території, політичне положення якої, по нашій думці, повинно базуватися на принципі політичної автономії і місцевого самоуправління". Сама Франція вияснювала тоді, що відірвання Саарщини не матиме більшого значення для німецького господарства, тоді, коли ця провінція має рішальну вартість для французької економії.

Між іншим, американське становище в справі Саарщини дуже нагадує твердження новопризначеного американського амбасадора до Москви, Джорджа Кенана, що „економічно Україна є так само частиною Росії, як Пенсилвенія є частиною Злучених Держав".

Як виглядає справа Саарщини тепер? Франція стоїть при своєму: Саарщина не може належати до Німеччини. Німці із свого боку поставили Саарщину як ціну за їхню участь в західно-европейській обороні. Приналежність Саарщини до Франції чи Німеччини не грає для Америки та інших її союзників більшої ролі, але участь Німеччини в обороні може бути рішальна. Це виразно виявив французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, попереджуючи Національну Асамблею, щоб вона приняла проєкт европейської армії з німецькою участю, якщо не бажає собі, щоб це сталося без її згоди та щоб Німеччина заняла місце, яке тепер займає Франція.

Не забираючи становища до самого французько - німецького спору за Саарщину, звертаємо увагу тільки на сам факт того спору та його значення для Заходу в теперішній оборонній підготовці і „холодній війні" проти Совєтського Союзу. Бо приклад Саарщини виявляє, що малі рани в міжнародно - політичному організмі, якщо не вилікувані або не зоперовані цілком, можуть кожночасно відновитися і загрожувати цілому організмові в його найкритичнішому положенні. Не можна старих вогнищ присипати попелом, не погасивши раніше вогню.

Саарщина не одинока. Таких старих вогнищ є багато більше, головно в Східній Европі. Їх не можна зліквідувати самим тільки вказуванням на спільну большевицьку загрозу. І на це маємо приклад з висилки польської армії генерала Галлера проти большевиків, яка замість того пішла завойовувати українську територію і вбила ніж в спину українським військам, що боролися проти большевизму.

Такі старі вогнища алянти могли б зліквідувати, якщоб керувались принципами і основними, а не тимчасовими інтересами, та виразно стали на становищі самовизначення народів на їх енографічних територіях і були готові таке становище перевести в життя вповні і беззастережно.

Політична провокація

Нюйорський часопис „Новое Русское Слово" в недільному виданні (3 лютого) відкрив нове підприємство: на двох сторінках цього часопису, як „стороння повідомлення", під дивовижною назвою „Східняк" надруковано пропаґандивно - диверсійні матеріяли абстрактного союзу українців - федералістів. Формально виглядає, що ніби витворилось щось подібне до двох поверхової еміґрації: від української еміґрації, ті, що зазнали самостійницько-шовіністичного терору, еміґрували від цього терору на п'ятьдесять шосту влицю в... редакцію „Нового Русского Слова". Насправді ж це чергова спроба випробуваної тактики росіян зсередини підважувати і розкладати народи, що їх вони вибрали для чергового „визволення". Конкретно в теперішньому політичному сезоні вони роблять очайдушні зусилля, аби спровокувати неросійські народи на полеміку, заманюють їх на сторінки російської преси, щоб визвольну боротьбу неросійських народів перетворити на внутрішню справу „народов России". Зайво було б розпочинати дискусію з чотирма-п'ятьма нікому невідомими людьми, що під українським іменем намагаються відогравати якусь політичну ролю.

„Східняка" надруковано українською мовою як орган українських федералістів. Хто очолює їхній комітет, скільки членів цих федералістів, яке їхнє політичне й суспільне обличчя? Про це часопис не пише. Автори ж можуть похвалитися, який то золотий російський нарід і тільки „сепаратисти" у своїй звірячій ненависті хочуть його очорнити. Вони звуть росіян братами українців, росіяни і українці — це близнята, що раніше і тепер живуть в мирі і лише українські шовіністи хотять посіяти між ними ненавість. Текст переписаний такими термінами: сепаратисти-самостійники, націонал-шовіністи, національний антагонізм, фашисти-самостійники і ін. Автори „Східняка" пхають нам в компаньйони Гітлера і Сталіна: перший ніби є творцем українського визвольного руху; все що роблять самостійники це йде на руку другому. Ось як характеризує керівників українського руху І. Лапко: „Так хто ж керує цим рухом і очолює його? Якщо не хворі маніяки, яким місце в лікарнях для божевільних, — так злодії, яких треба ізолювати, як небезпечних для суспільства". Те ж саме пише і А. Дикий, що регулярно друкує в „НРС" антиукраїнські статті: „...шлях самостійности, це страшний кривавий шлях війни та руїни. Нічого іншого крім недолі цей шлях нашому народові не дасть. Ті ж, хто нас на цей шлях намовляє є або сліпі, божевільні, що їм місце не в політиці, а в санаторіях для душевно-хворих, або ж то є вороги нашого народу, що тягнуть його на шлях знищення".

Також дуже тхне совєтською пропаґандою спогад Катеринича про те, як в 1914 році російське військо вступила до Львова. Його, як солдата російської армії, якась бабуся нагородила квітами і окликом „Сынку! Визволитель!" Очевидна нацьковувальна тенденція і художнього нарису про те, як українські повстанці замучували мадярських жидів.

„Східняк" ще друкує характерні анонімні листи. Наприклад: „Я козак з Чернігівщини з-під Кролевця, вважаю росіян братами, а самостійників, що керували в таборах, своїми ворогами. Прошу повідомити, як і чим можу вам допомогти".

Відразу видно Хому по халявах. (ЛЛ).

Юл. Мовчан

КАТИН — ВІННИЦЯ

Хоч большевицькі злочини над поневоленими народами вже ніяка таємниця чи „сенсація" для американського громадянства, проте теперішнє прослідження конґресовою комісією у Вашинґтоні катинської масакри виявило такі факти, повз які байдуже не могла пройти навіть американська, не голодна на подібні сенсації, опінія. І це не випадково. Бо хоч про червоний терор американська преса, радіо і т. д. багато говорять і пишуть, проте катинські переслухання — це, здається, перший випадок в Америці, коли справою тих звірств зайнялися безпосередньо урядові кола Вашинґтону, зайнялася Конґресова комісія, а не приватні чи напівприватні організації, яким, мовляв, можна і не можна вірити. Крім того, в ролі свідків большевицьких звірств виступають не люди, які складають свої свідчення на підставі якихось переказів чи здогадів, а наочні свідки, особи, які особисто переживали і бачили ті знущання.

Як відомо, першим, хто підніс справу злочину в Катинському лісі (біля м. Смоленська), де впродовж досить короткого часу кулею в потилицю було забито і закопано понад 11 тисяч польських офіцерів, були німці. Але цікавим є те, що про цей злочин німці повідомили світ не відразу, тобто не влітку 1941 року, коли Смоленськ і околиці вже були в німецьких руках, а лише через два роки, тобто, 1943 року (подібно як і про масакру у Вінниці). Звичайно, таке двохрічне спізнення проголошення тих злочинів пояснювалося не тим, що, німці перед тим „не знали" про ті злочини як це твердила німецька пропаґанда. Пізніше, тобто, 1943 року та ж сама німецька пропаґанда повідомляла, що як в околиці Катина, так і в околиці Вінниці було багато наочних свідків тих нечуваних навіть в наші „цивілізовані" часи злочинів. Тому, німці напевно знали про ті масакри вже в перші дні окупації тих теренів — в цьому не може бути жодного сумніву. Одначе, гітлерівцям чомусь не залежало зразу ж повідомити про це світ. Можливо пояснювалося це тим, що німці або підбирали для такого розкриття найбільш відповідний і корисний для себе момент, або, можливо, ще сподівалися якось договоритися з Москвою і тому не хотіли занадто „дражнити" Кремль. (Про спроби німців заключити сепаратний мир з СССР довідуємося з післявоєнних мемуарів деяких німецьких генералів). І — хто знає — якщо б німцям тоді справді вдалося порозумітися з Москвою, то можливо світ ще й досі не чув би ні про Вінницю, ні про Катин...

Одначе, р. 1943, коли спроби договоритися з Москвою ні до чого не довели, а німецький фронт почав тріщати, гітлерівці вважали, що їм вже нема чого таїтися з Катинським і Вінницьким злочинами, і вони їх витягли на поверхню. Проголосивши, що масакра під Катинем і Вінницею була здійснена руками московського НКВД, німці, видно, тим самим хотіли вбити два „зайці". Поперше, цим проголошенням вони хотіли відповідно вплинути на опінію Заходу — передусім опінію Америки і Англії, тобто, якщо не посварити західних алиянтів з Москвою, то принаймні „охолодити" взаємини між ними. Крім того, проголосивши, що ті масакри були виконані большевиками, німці цим самим намагалися відвернути увагу окупованих ними народів від їх власних, німецьких злочинів. І в тому і в другому випадкові німецьким фашистам залежало очевидно на тому, щоб якось покращити свою ситуацію на фронтах, яка з кожним днем ставала все більш безнадійною.

Німці в той час дуже багато говорили і писали про масакри під Катинем і Вінницею. В пресі публікувалося багато матеріялів не тільки наочних свідків тих злочинів і свідчень різних міжнародних медичних і правничих комісій, але подавалися також списки змасакрованих осіб, устійнених на підставі знайдених документів (напр., в „Газеті Львовскій", що виходила тоді у Львові польською мовою). Там, між іншим, ми здибували також не мало українських прізвищ. Широко про це насвітлювалося також в різних фільмах. Кожен, хто перебував тоді на теренах, окупованих німцями, пам'ятає, що від часу розкриття катинської масакри, не було такого фільму, де б тижневик („вохеншау") не закінчувався закликом: „ПАМ'ЯТАЙ ПРО ЗЛОЧИН В ЛІСІ ПІД КАТИНЕМ!"

Але на той час німецькі „іберменші" вже настільки залили „сала за шкіру" окупованим ними народам, що навіть вістка про Катин і Вінницю вже ні в чому не змінила і не могла змінити їхньої безнадійної ситуації. Арґументи, які в руках інших політиків і дипломатів у боротьбі з ворогом, який вчинив би ті злочини, безумовно могли б відіграти колосальну ролю — в руках гітлерівських бандитів не тільки ні в чому не покращали їхньої ситуації, а, навпаки, здається ще тільки погіршили її. Чому? Та тому, що після тих варварств, які чинили німці впродовж 4-х років війни, німецька пропаґанда не користувалася вже жодним довір'ям і то як серед народів, що були в сфері німецької окупації так і тих, які перебували поза тією сферою. Іншими словами, опінія світу була такою, що ті злочини — то справа рук самих німців, і більш нікого. Зокрема такої думки була більшість самих поляків, яким, зрозуміло, справа Катиню була особливо болючою і трагічною. Навіть згадувані вже різні досить авторитетні і, треба думати, цілком об'єктивні у висновках, міжнародні комісії, яких німецька влада радо допускала до місць заподіяного злочину, не могли змінити ситуації. І лише люди, які довгі роки жили під большевицькою дійсністю і знають ту дійсність не на підставі різних оповідань, а з власних переживань, були тієї думки, що катинський злочин — це таки справа большевиків, справа московського НКВД.

Але злочин під Катинем в даному випадкові нас цікавить не тільки як злочин сам по собі. Історія большевицького панування в СССР знає більше подібних злочинів, хоч про них знають може далеко не всі народи по цей бік „залізної заслони". Вашинґтонське прослідження катинської справи між іншим виявило ще одну дуже важливу річ, про яку варто б нам всім дуже добре пам'ятати. А саме:

Як коротко вже згадувала наша газета, під час останньої війни в німецькому полоні перебував також теперішній командувач

(Закінчення на стор. 3.)

Пателеймон Ковалів.

Пантелеймон Куліш

(До його перекладницької діяльности)

П'ятдесят п'ять років тому, 14 лютого 1897 року, помер великий український письменник і поет, невтомний діяч на чолі української культури Пантелеймон Куліш.

Куліш — видатна постать в історії українського народу. Його діяльність була така многогранна, що немає такої ділянки з української культури, куди не заглянуло б пильне око Куліша. Він був не тільки видатним українським письменником, але й також етнографом, істориком, критиком, перекладачем, публіцистом. Кожна ділянка праці Куліша — то величезний вклад в історію української культури.

Зокрема українська література в особі Куліша має великого могікана доби,що після Шевченка зайняв провідне місце в боротьбі за кращу долю українського народу. „Чи мені по тобі сумом сумувати, чи твою роботу брати докінчати", так писав Куліш на смерть Шевченка, без вагання заявляючи: „Докінчаю, брате, докінчаю".

Вся творчість Куліша просякнута високою ідейністю, бажанням щастя Україні, хоч в діяльності його не раз проявлялися бурхливі, суперечно - протилежні погляди, що формувалися в умовах нашого національного лихоліття. В боротьбі за кращу долю українського народу Куліш використовував мистецьке слово. Ось він сам пише про це:

„Кобзо, ти наша утіхо єдина...
Поки прокинеться сонна країна,
Поки дідждеться своєї весни, —
Ти нам по хатах убогих дзвони".

Людина широкої европейської освічености, Куліш не обмежився власним літературним надбанням. Він виводить наш народ у світ, розкриває двері до кращих клясичних зразків світової літератури. В цьому велике значення перекладницької діяльности Куліша. Численні його переклади іноземних клясиків — Шекспіра, Гете, Шіллера, Байрона, Міцкевича були й залишилися видатним явищем в українській літературі. Куліш перший відчув потребу в них. Він один з перших відійшов від тієї національно-провінційної в культурному відношенні обмежености, що тоді панувала на Україні.

Разом з тим Куліш ставив перед собою ще вище завдання — піднести українську поезію, українську мову в рівень з іншими европейськими поезіями й мовами,, ввести українську літературу у всесвітню літературу. У „Слові до Німців", що ним починається збірка перекладів „Позичена Кобза", Куліш пише таке:

„Чи піймуть же то нам поважні
Німці віри,
Що мова з мов була не в них,
а в козаків,
Що й трубадури їх вславлені
трувірі
Повчитись мусіли б у наших
земляків,
Коли б нам Польща шкіл своїх
не споруджала
І змалку нам смаку письменством не псувала".

І далі звертається з такими словами:

„Оце як тепер усе, поважні
Німці, знайте,
Що джерело нове живить наш
руський дух...
Нам кобзи славної ласкаво
позичайте:
Не буде вам вона тонкий
терзати слух.
Дозвольте взяти й нам ваші
високі тони,
Ачей і в нас сердець озвуться
міліони
На голос голосний великих
кобзарів,
І мови нашої і розуму царів".

Другий чинник, що відограв ролю для піднесення української нації, — це переклад Святого Письма. Куліш не міг обійти цієї важливої ділянки праці для українського народу. Перекладові Святого Письма він надавав великого національного значення. У статті „Гадки при святкуванні осьмих роковин Шевченкової смерти" Куліш писав таке: „Ось бо стоїмо вже в дверях нового періоду боротья України за своє людське і народнє право. Вже появила вільна преса початок нового твору невмирущого духу українського — початок Святого Письма. Незабаром увесь християнський мир довідається, що є на світі нова сім'я християнська... Не зникли без сліду ті завзяття, що обороняли Польщу від азійської хижої сили поти, поки Польща почала від неї гаряче оборонятись та з ворогом християнства на своїх оборонців змовлятись. Не ростеклись вони ні в ляцькому, ні в московському елементі, заховали живу пам'ять про свою знану в давній Европі славу, заховали свій світогляд серед напливу двох цивілізацій, не забули тої мови, що дала гасло до боротьби з вельможним ляцьким панством, і озвались потужним голосом поезії на всю слов'янщину".

Ще виразніше й конкретніше пише Куліш про значення Святого Письма ось у цьому місці: „Отже, народного духу не впинить ніяке деспотство. Почало Святе Письмо печататись по-українськи вві Львові, і вже появились ознаки симпатії до цього твору у цивілізованих народів. Це ще один плід гайдамацтва українського. Коли не взнали ляцькі політики українців за народ, як вони задзвонили в Шевченкову кобзу, то може взнають їх тепер, як вони з'являться, осяяні „Божим словом". Куліш звеличав навіть Шевченка за те, що „здавна голубив думку про Святе Письмо у своєму великому серці".

В перекладі Святого Письма Куліш убачав ще й іншу користь для нації. Це був леґальний спосіб обороняти рідну мову, що була під забороною царськими указами. У відповідь на заборону Куліш став на шлях Спасителя, виконуючи Його заповіт: якщо гонять в одному місці, треба йти в інше місце. І він іде, і отим „словом Божим" допомагає народові спасати рідне слово.

Куліш не відважувався сам братися за переклад Святого Письма, хоч і знав добре мови — нові й старі. Усвідомлюючи величезну відповідальність праці, він запросив до співпраці д-ра Пулюя, що саме тоді закінчив богословські студії в Відні.

Після довгої і напруженої важкої праці остаточно вийшов друком Новий Заповіт 29 жовтня 1880 року. Далі провадилась інтенсивна праця над Старим Заповітом. Але появи видання цілої Біблії Куліш не діждався. Після його смерти Пулюй сам уже потурбувався, щоб не дати пропасти праці свого приятеля.

Треба сказати, що, перекладаючи Святе Письмо, Куліш виявив величезну працездатність і силу волі. Хоч пожежа, що сталася в селі Мотронівці, де жив Куліш, знищила переклад, Куліш вдруге заходився перекладати. Та смерть перервала цю важку працю. Далі докінчував її письменник І. Нечуй-Левицький. Повне видання Біблії вийшло з друку в січні 1904 року.

Нині вже готується до видання новий український переклад Біблії. Але не втратив досі й ніколи не втратить свого значення і Кулушів переклад. Історія вже оцінила заслуги Куліша. Його ім'я суд історії згадує вже серед тих, хто справді таки послужив словом і ділом для рідного народу.

Віктор Приходько.

СІМ ЛІТ ТОМУ...

(Уривки з щоденника).

2)

Сьогоднішній день почався у нас, на Зідлюнгу, трохи незвичайно. Вставши в 8 годині ранку, я побачив з вікна, що в „Литовському бльоку", (де мешкають литовці), ходять від дому до дому озброєні американці, а кого зустрінуть на вулиці, — леґітимують. Швидко позвонили й до нашого мешкання, і у нас опинились п'ять американських вояків, правда, в супроводі нашого проректора УТГІ — Романа Димінського, як господаря бльоку. Вони провірили у всіх нас документи, а також переглянули речі.

Яка була мета цієї ревізії, — точно невідомо. Можна думати, що шукали американських речей, які частенько американські вояки збувають за „шнапс", а також предметів „чорного" торгу (мука, сало, цукор і т. д.). Крім того, забирали незамельдованих поліційно осіб. В деяких місцях знайшли навіть зброю. Для нашої оселі ревізія перейшла досить щасливо, все ж кількох людей взяли з собою — то з приводу більшої кількости муки, що знайшли, то ще задля чогось.

Подібні ревізії в окупованій країні — річ нормальна, все ж робить ще неприємне враження: нагадує, що ти — підневільний і, при всіх демократичних ґарантіях, все ж таки якийсь чужинець, Ді-Пі, ще щось і ще щось, але не вільний громадянин у свій вільній країні...

Зокрема наше положення неприємне ще й тому, що всі ми — т. зв. „депортовані персони" знаходимось на утриманні УНРР-и.

Ото, кожної середи, ми, Ді-Пі, мешканці оселі, забираємо свої горшики, портфелі та торбинки й газетний папір та йдемо на роздільний пункт нашої оселі за тижневим „приділом". Дістаємо звичайно муку, крупу, горох, фасольову чи горохову зупу в порошку, трошки цукру, трошки смальцю, трошки яєць в порошку і навіть дріжджі на печиво хліба. Дістаємо також цигаретки, часом мило, а часом і чоколяду. Крім того, щотижня, або раз на два тижні дістаємо т. зв. „пачки", себто Кер-пакети Червоного Хреста. Це ті пачки, що залишились ще після війни і призначались для вояків. В кожній такій пачці буває 15—18 різних бляшаних коробочок з продуктами: сир, марґарина, сардинки, м'ясні консерви, цукерки, цукор, а навіть „пігулки" вітаміну. Правда, одна така пачка видається на 4 особи, так, що припадає того всього не так багато, ну — а все ж не можна поскаржитись, що голодуємо. Що ж торкається до „совєтських людей, що перейшли сувору школу, де держава тільки брала та збирала і нічого не давала, то ця УНРР-івська акція здається їм якось манною з неба...

Одначе треба сказати, людина — дивне сотворіння і наші люди, замість дякувати УНРР-і, найчастіше її лають та нарікають. — Ось бачите, — кажуть — того тижня дали по 6 дека смальцю, а цього тижня — вже по п'ять. Куди ж воно йде?... — Або: та клята УНРР-а привчила нас до булки (нам видають дуже гарну білу американську муку), — то як ми потім будемо їсти чорний хліб?!

В оправдання таких нарікань можна лише сказати, що вони виявляють не так невдоволення УНРР-ою, як радше досаду з приводу того ненормального стану, що, ось, доводиться „жебрати".

Для нас, старих еміґрантів, ця „благодать" від УНРР-и теж є несподіванкою. Ми до цього не звикли. Коли ми прийшли на еміґрацію 25 літ тому, після захоплення влади большевиками, то нами ніхто не опікувався (на початку лише мали від Американської „ІМК-и" трохи рижу і старого одягу) і ми відразу мусіли собі пробивати дорогу твердою працею серед тяжких умов і чужих людей.

Щодо акції „УНРР-и", то, вона теж не вічна: кажуть, що буде це до 1 березня 46-го року, а далі треба буде їхати кудись на працю.

3. січня 1946 року, м. Реґенсбурґ.

Ось і ще один новий рік на еміґрації — 1946-й!... Колись хтось буде писати історичні романи й буде мати цікаве „тло": засніжена Україна під Совєтами, напівобгорілі села тонуть в глибоких снігах...

Сутеніє, спускається на землю тихий Святий Вечір — у хатах тепло, на столі парує борщ з вушками і смажена риба...

Але... що це?! Я махнув сто літ назад! Так міг писати Квітка-Основ'яненко за суворого режиму царя Миколи 1-го, коли була кріпаччина і коли Україна жила все ж у десять разів краще, ніж тепер. А тепер дістся на Україні те, про що повно у всіх часописах: грабування, депортації, заслання. Найкраще — на еміґрації. Але й тут, — в Реґенсбурґах, М'юнхенах, Ауґсбурґах та Кауфбоєрних наші люди трусяться, що прийдуть совітчики в асисті байдужих представників американської демократії й заберуть у теплушки й повезуть у запльомбованих вагонах у місця „не столь отдальонньія", вижидаючи час до часу з ваґонів замерзлі трупи...

Така дійсність! І коли починаєш ближче приглядатись та цікавитись нашою „оселею" і нашою УНРР-ою, що мала дати й забезпечити нам спокій, людське життя й відпочинок від всієї тої війни і безконечних мандрувань, то починаєш міркувати: чи не попав ти у якусь большевицьку пастку. І, справді! Нашою оселею керує щось вісім УНРР-івських урядовців і між ними троє з явними совєтськими симпатіями. Навіть більше: наші люди міркують — чи це тільки „симпатики" чи ще гірше?!...

Сьогодні зустрів посадника нашої оселі — мгр. З. Він вертався щойно від якогось вищого УНРР-івського чинника, у якого був, разом з литовським представником, в імени всіх національних комітетів нашої оселі (українського, польського, російського, білоруського, литовського, еспанського та латиського). І той чинник заявив досить просто, що вони все ж мусять вишукати по таборах „совєтську еміґрацію", фольксдойчів, райхсдойчів та бувших СС-ів, щоб припинити їм допомогу, а совєтську еміґрацію вернути до дому, в порядку виконання „постанов" Ялтинської конференції. Вернути додому! Ці люди абсолютно не розуміють, що вони відсилають людей на смерть, а коли розуміють, то ще гірше! І головна траґедія: що це роблять представники тих держав, які воювали во ім'я демократії та гуманности і тепер судять в Нюрнберґу людей за злочини проти гуманности!

Такі то „курйози" сучасної дійсності... (Далі буде)

ПІДТРИМКА САМОВІДДАНИХ!

Над українським давнтавном у Ню Йорку панує запах фарби. Варто вийти на другу евеню між дев'ятою і десятою вулицями — щоб цей запах виразно вдарив у ніс, ще дужчим стає він, коли завернути по восьмій вулиці і підійти до третьої евеню. Річ в тому, що українців прикрашають і вичищують свої домівки: художники з Літературно - мистецького клюбу, заляпані фарбою і стомлені, але задоволені переможно оглядають стіни другого поверху, який вони перебрали від російського клюбу „Витязь". Не знати, які подвиги проробляв цей витязь у Ню Йорку, але ясно одне — авгієвих стаєнь він не брався вичищати, і це тепер припало на долю українським малярам.

На восьмій вулиці в числі 1. з не меншим старанням і пильністю вимахують пензлями пластуни. Не по якомусь там полотні, а таки знову по стінах — обчищаючи домівку, яку вони нарешті матимуть самі для себе, не нальотами, не прихапцем, а справжні і солідні господарі.

ПЛАСТ має ту прикмету в своїй виховній роботі, що привчає пластунів бути добрими господарями і самостійно робити більшу частину того, що потрібно для їх праці.

Але пластуни ще досі не можуть зробити одного — не можуть раз-два зробитися мільйонерами за найкращою американською традицією. Можливо, що колись виховання Пласту, ініціятива, яку в них підтримується, спокійна витримка і відвага доможуть не одному пластунові добитися успіхів на американському терені. Але до того часу треба ще дожити, дорости, і треба, щоб до того часу Пласт мав змогу продовжувати своє виховання молоді.

Створене недавно Т-во ПЛАСТПРИЯТ і намагається підтримати цю ініціятиву пластунів і якщо не зробити Пласт мільйонером, то бодай дати йому змогу утримувати свою домівку, обладнати її, придбати книжки до бібліотеки, гри для новаків, а також трохи стільців і лавок, де б ці поважні майбутні громадяни мали змогу сидіти, коли провадиться розмови чи навчання гуртка.

Здається, дуже малі бажання, цілком справедливі, обмежені до безперечної необхідности і, можна сказати, обмежені до скрайности. Джерелом прибутків ПЛАСТПРИЯТУ є тільки членські внески тих громадян, що стали його членами. Але — і тут дійсно треба хіба піднести руки вгору і волати з розпачу — дуже мало помічається серед батьків ентузіязму, коли треба не тільки хвалити працю Пласту, але й підтримати його роботу акуратним сплачуванням внеску до ПЛАСТПРИЯТУ. Тимчасом, ПЛАСТПРИЯТ склав плян, щоб батьки мали якнайменше клопотів, сплачуючи свій внесок: вони навіть не мають трудитися приходити до домівки і сплачувати гроші: до них прийдуть спеціяльні пластові збірщики. Все, що від них потрібно — це заявити, що вони хотять стати членом ПЛАСТПРИЯТУ — чи сказати це при зустрічі комусь із членів чи просто кинувши картку на адресу Пласту — I. Сант Маркс Плейс.

Тим більше, що одною домівкою для занять гуртків не може Пласт обійтися — для старших хлопців і дівчат потрібно ще й спортової залі, де б вони могли побавитися в пінг-понг, послухати платівки, поспівати, навіть потанцювати. Як справа стоїть зараз, то велика частина молоді вибирає з батьківських кишень не одного „кводра", щоб заплатити за право пограти в пінг-понг десь у шинку, під звуки часом зовсім не відповідної музики, без нагляду, в компанії і сусідстві з барою, що для виховання, морального і національного, може дати тільки від'ємні наслідки. Так само не одна „кводра" іде з батьківської кишені на „комікс", на кіно з ковбойськими чи кримінальними фільмами. На все це батько дає гроші охоче, навіть підкреслюючи перед сином і самим собою, який то він добрий, щедрий батько і нічого не шкодує для сина. Але фактично він шкодує для сина доброї товариської компанії, статечних друзів, нормального розвитку моралі і характеру, шкодує українського гурту і атмосфери, шкодує тих зв'язків, які тривають роками і є підтримкою в тяжких і радісних хвилинах.

Дружба! Дружба, що в'яже юнаків спільними радостями, перемогами, переживаннями і поразками — що може бути кращого і важливішого за дружбу для юнака чи юначки? Вона кладе відбиток на думки, почуття і характер. Вона не виникає сама собою — її треба плекати, для неї треба підготувати місце, їй треба допомагати. А наші батьки замість чесної і витриманої дружби двох українських хлопців, що мають все спільне — від моралі і до життьового обіходу — замість неї батьки кидають цим юнакам кводри на мандри по шинках, більярдних і підозрілих спортових залях — замість того, щоб витратити ті самі кводри на створення української залі, де були б і спорт, і пісні, і музика, і гри.

Наша молодь не розпещена великими вигодами чи розкошами. Вона вміє сама допомогти собі, створити щось, — і любить процес творчости не менше, ніж досягнення. Але вона мусить із чогось почати — і дати цей початок є обов'язком батьків.

Ню Йорк має свій Пласприят — і нюйоркські батьки повинні створити той найменший зародок спільного життя молоді, який не може існувати без домівки.

Праця художників і взагалі Літ.-Мист. Клюбу вже оцінена, — і є багато прихильників, що вважають своїм обов'язком підтримати його матеріяльно, бо вони знаходять там і розвагу і працю для розуму, і можливість провести час у товаристві добрих знайомих і друзів. Те саме мусимо створити і для нашої молоді. Літ.-Мистецький Клюб не розвинувся в один день — майже рік доводилося першій Управі тягнути з тижня на тиждень в смердючій і тісній залі. Але дотягнули і витягли. Тепер треба те саме почати і для молоді — клюб молоді при Пласті, — домівка для нього, гроші, підтримка, вигадка, ініціятива — всього цього чекає наша молодь від нас — і це ми ПОВИННІ їй дати.

Л. І.

КАТИН — ВІННИЦЯ

(Закінчення зі сторони 2)

американських збройних сил в Кореї, тепер генерал а тоді майор Ван Вліт. Його та кількох інших американських та британських офіцерів, що були в німецькому полоні, німці перевезли на місце злочину в Катинському лісі, і дали їм всі можливости наочно переконатися та перевірити його. Але ті офіцери, що з цілої душі ненавиділи і намагалися знайти бодай найменший доказ, який послаблював би німецькі твердження, не тільки не змогли знайти такого доказу, але змушені признати німцям повну рацію.

І ось, негайно після звільнення з полону (травень, 1945) Ван Вліт подав своєму командуванню відомості про Катин. Як вже подавала „Свобода", він був перевезений літаком до Вашингтону, і там в Пентагоні в генеральному штабі приготував відповідний звіт. І тут виявилося, що той звіт не тільки відразу було зараховано до „дуже секретних" (тап сікрет), але і самому Ван Влітові наказано триматися абсолютної мовчанки в цій справі. Тому, і американська преса, і радіо вже ПІСЛЯ ВІЙНИ, отже, коли західним аліянтам, здавалось би, вже не повинно було б аж так залежати на московському союзникові, далі автоматично повторювали твердження совєтської пропаганди, що катинський злочин поповнили німці. Мало того! Тепер виявилося, що ті „тап сікріт" документальні звіти Ван Вліта взагалі десь „зникли" з архівів державного департаменту і генерального штабу, чи, точніше, його розвідувального відділу . . .

Крім того, як подає колишній американський амбасадор у Варшаві Артур Бліс Лейн у своїй документальній статті на сторінках „Ди Америкен Ліджен" (офіційний орган Американського Леґіону) за лютий місяць, американський уряд вже в 1943 році мав точні документальні докази большевицького злочину в Катинському лісі . . .

Варто б тут ще нагадати і про те, що не інакше як з наказу урядів західних аліянтів, справа Катинського злочину свідомо не була порушувана і на Нюрнберзькому процесі р. 1946, хоч як підсудні так і свідки хотіли говорити і про ту справу . . . Зрештою, той факт, що як тих, так і багатьох інших німецьких воєнних злочинців було обвинувачувано в чому тільки хочете, але не в злочині під Катинем, також може свідчити, що аліянти знали і знають, хто є справжнім винуватцем того злочину.

Виходить, що тоді, коли комусь „вигідно" — тоді можна покликатися на гуманність, на міжнародне право, демократію і т. д., але коли це для когось „не вигідно" — тоді можна збувати мовчанкою такі злочини, як Катин. Та тепер, оскільки справа Катина вже виринула на поверхню, нашим українським організаціям, а, зокрема, таким як Конґресовому Комітетові і ДОБРУС-ові (Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих Українців з-під Совєтів) треба було б також піднести і справу большевицького злочину біля Вінниці. І там була замучена сталінськими людожерами приблизно така ж кількість невинних (українських) людей (переважно селян) як і в катинському лісі. На еміґрації ми знайдемо не мало людей-очевидців, які охоче (і то певно навіть без масок!) свідчитимуть про той, хоч далеко і не єдиний, факт московсько-большевицького народовбивства в Україні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ґренд Рапідс, Міш.

Протисовітська Маніфестація.

Нечисленна українська група в Ґренд Рапідс включилася також у протисовітську маніфестаційну акцію, що проходить тепер по всій країні. З огляду на невелике число місцевих організованих українців — спеціяльно для переведення тої маніфестації створено Комітет складений із представників місцевих українських організацій. Комітет запросив до співпраці і співучасти місцевих литовців та лотишів. Спільний протисовєтський мітинґ відбувся в салі місцевої організації лотишів дня 26. січня 1952. р. Місцеві американські часописи помістили перед зборами декілька згадок. Від американців говорив голова місцевого Комітету „Походу за Волю" п. Томас Стаффорд, який передав зборам жаль мейора міста, що з огляду на конференцію в справі безробіття, яка відбувалася в Дітройті та затяглася поза передбачений час, не міг він бути на зборах та виголосити заповідженого привіту. Пр. Стаффорд запевнив зібраних, що американський нарід бажає свободи не лише собі, але й усім поневоленим народам й закликав приявних до підпорядкування своїх особистих та партійних амбіцій загальній справі — визволення Рідного Краю. Головним бесідником вечора був відпоручник УКК проф. вейнського університету, Д-р Степан Мамчур. В своїй вичерпуючій, виголошеній в переконливий спосіб, промові, — Д-р Мамчур заторкуючи рівнож справи, що обходять усі поневолені Москвою народи, з'ясував положення України під большевиками, загрозу з боку білого російського імперіялізму, та представив російський комунізм, як загрозу для світу, між іншим також для Америки. Він звернув увагу, що поневолені Москвою народи та їхня американська іміґрація, є союзниками ЗДА в боротьбі з комунізмом й через те заслуговують на всебічне попертя. Промовляли також представники лотишів та литовців. В одному з місцевих часописів появився обширний звіт з віча, в другому коротка згадка.

Згадане віче було дальшою спробою спільного виступу різних груп новоприбулих іміґрантів — на протибольшевицькому фронті.

Д-р Роман Верес.

Маямі, Фла.

Під кінець 1951 і з початком 1952 р. дещо пожвавилась громадська праця в Маямі. Після ширших Сходин в листопаді м. р. в справі Укр. Конґресового Комітету, про які вже була згадка у „Свободі", відбулося з ініціятиви місцевого відділу Укр. Конґр. Ком зустріч Нового Року.

Метою цих Святочних Сходин було зібрати гроші на закуп книжок про Україну в англійській мові та подарувати їх бібліотеці міста Маямі, щоб і тут на цьому південному кінці ЗДА американці знали про нас від нас самих, а не черпали фальшиві і тенденційні відомості про Україну з російських чи польських джерел. Тому й не диво, що така велика і шляхотна ціль притягнула на це свято понад 40 осіб. За спільним столом засіли свідомі громадяни старої і нової еміґрації, як личить членам однієї родини.

Святочне зібрання відкрив молитвою і проводив о. Мирон Созанський Ч. І. Н., якого вислали до нашої громади оо. Редемптористи з Нюарку на час свят Різдва, Нового Року та Йордану. За гроші, які осталися після покриття видатків зв'язаних із святом, закуплено 11 книжок в англійській мові про Україну, які в найближчих днях будуть передані до міської бібліотеки. Окрім цього рішено закупити ще один такий комплет книжок і передати їх до університетської бібліотеки в Маямі. За влаштування цеї так гарної і вдалої імпрези належить щира подяка п. Степанові Майкові, який не жалів ні часу ні труду, щоб все було якнайкраще.

І хоч маямська громада мала числом, то всетаки для спільної справи може бути прикладом для інших. — Сподіємося, що тепер почнеться нове життя в нашій громаді, і що тут у цій чарівній, сонячній Флариді — нарешті зрозуміють своє завдання і ті, які досі стояли оподалік громадських справ і теж візьмуться спільно до творчої праці, якої вимагають важливі події, що вже надходять.

Б. О-к.

Дітройт, Міш.

Жалібна Академія у 30-ліття Базару

Ще 16-го м. м. влаштувало Об'єднання б. вояків-українців в Америці, відділ у Дітройті, разом з усіма українськими товариствами і організаціями Дітройту, у 30-ліття масового вбивства 359-ох українських героїв під Базаром, замітну і вдатну імпрезу: Жалібну Академію, яка — як і відоме свято на честь сл. п. С. Петлюри, також влаштоване згаданим відділом ОбВУ у Дітройті — стояла на високому рівні і принесла велику моральну користь нашій громаді.

Жалібна Академія з нагоди Базару відбулася в битком набитій залі Українського Народного Дому при вул Мартін.

Після американського гимну, Академію відкрив голова дітройтського відділу ОбВУ, п. Іван Вілоус.

На сцені перед видцями — крім портрету начальника повстанчого штабу 2-го Зимового Походу, Юрка Тютюнника і крім мапи Базару — символічна могила 359-ох розстріляних під Базаром. Зпоза куліс Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка співає О. Кошиця: „Чуєш брате мій".

Враження незабутнє: у звуках цієї пісні відчувається вся траґедія Базару і траґедія нашого національного становиська.

З прекрасною змістом і виголошенням промовою виступив ген. Олександер Вишнівський.

Він насвітлив Базар на канві нашої визвольної війни і нав'язав до сучасности. Зазначив, що наша боротьба продовжується і сьогодні в рядах УПА.

Опісля полк. Петро Филоненко поділився з приявними споминком з траґедії Базару.

Додати треба, що над могилою була почесна варта 4-ох вояків: Армії УНР, Січових Стрільців, УГА і УПА.

Окремо підійшли до могили дівчинка і хлопчик та поклали на неї квіти.

Вдатно вийшов виступ пластункиюначки Галини Цісарук і пластунановака Яреми Цісарука, які при фортепіяновому супроводі пластунки-юначки Богданни Іванець виконали В. Витвицького: „Зірвалася хуртовина" і „Ти, пластуне, живи сам собою".

Ядерну промову про Базар виголосив по-англійськи ветеран Амер. Армії, адв. І. Бомбик.

Під час перерви зібрано добровільні датки в сумі 280 дол. і 28 ц.

Піяніст світової слави, В. Максимович, відіграв на піяно по-мистецьки Л. Ревуцького: „Чотири прелюдії", Шопена „Три етюди" і Ліста „Польонез". Розуміється: оплескам не було кінця!

П. Р. Татарський віддеклямував з відчуттям В. Янева: „З братських могил."

Врешті виступила у свому повному складі Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під проводом В. Божика. Вона дала концерт з М. Лисенка („Ой ішли наші славні запорожці"), Б. Кудрика („Ой, у лузі червона калина"), К. Стеценка — „Встає хмара зза лиману" і „Гей зліталися Орли") та В. Божика — (Марш УПА — „Вперед").

І цей виступ Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким проводом В. Божика, як і багато-багато її попередніх виступів, був просто мистецьким пиром!

Академія закінчилася українським гимном.

Євген Яворівський.

Зміни в іміґраційних та натуралізаційних законах

Коли 82-гий Конґрес у січні повернувся на другу сесію, він мав розв'язати кілька важливих законопроєктів щодо іміґрації та натуралізації, запропонованих ще наприкінці першої сесії. Серед них був проєкт, що його подав нюйорський сенатор Лімен, і підтриманий чотирнадцятьма іншими сенаторами, приналежними до обидвох партій. Цей проєкт (С. 2343) має на меті ґрунтовно пеерглянути іміґраційні та натуралізаційні закони Злучених Держав і вдосконалити їх так, щоб можна було зреалізувати невикористані іміґраційні квоти, уникнути расового дискримінаційного підходу й надати позаквотних прав батькам громадян ЗД, сиротам та чужинцям, що служили у війську ЗД.

За цим проєктом система квот, запроваджена 1924-го року відповідно до кількости людности ЗД у 1890-му році, буде змінена так, щоб дати змогу приїхати до ЗД усім людям відповідно до квотного закону, а саме 154.277 осіб річно. Бо досі понад третина цього числа, а саме 65,721 річно призначена для в'їзду людей британського походження. Крім того, великі квоти призначені для осіб, що народились у Франції, Ірляндії та в інших країнах Північної та Західньої Европи. І саме квоти для цих країн досі були не повністю використані. І навіть більше, як сенатор Лімен зазначив, пропонуючи свій проєкт, — нема надії, щоб вони були колинебудь повністю використані.

Тим часом дуже малі квоти дано для осіб з країн Східньої та Південної Европи й вони надто неперевантажені. Особливо це стосується до італійців (5,677), греків (23,10) і людей, що народились у країнах за залізною заслоною. А ці квоти використано не тільки повністю, але й дуже часто на багато років наперед, бо майже для всіх іміґрантів, допущених сюди за актом про Переміщених Осіб, використано саме квоти, призначені для країн їхнього походження.

Новий закон, що його запропонував сенатор Лімен, пеердбачає з'єднати невикористані річні квоти й приділити їх, незалежно від державної приналежности, для: 1. родичів чужинців, які леґально були допущені на постійне пеербування до ЗД; 2. для осіб з фахом чи здібностями, особливо потрібними для ЗД; і 3. для осіб — жертв релігійного чи політичного пеерслідування.

::::::мо::::тнідювнузілмелипопоп

Проєкт полекшить в'їзд поза квотою 1. батькам американських громадян; 2. сиротам, привезеним сюди для адопта́ції (усиновлення) американськими громадянами; 3. чужинцями, які служать чи служили в американському війську, їхнім жінкам і дітям до 21-го року.

Проєкт пеердбачає також виправити несправедливість щодо жінок. Наприклад, досі існують переваги для чужинок-жінок американських громадян, але не для чужинців-чоловіків американських громадянок. У новому законі пеердбачається зробити відповідні зміни

Іще важливіші зміни мають покласти край несправедливостям щодо расових упереджень. Досі наші іміґраційні закони зачиняли двері для деяких східних народів. За новим проєктом закону всі країни матимуть бодай мінімальну квоту.

Проєкт також передбачає видавання дозволів на в'їзд до ЗД колишнім членам тоталітарних партій чи організацій, які зможуть довести свою відданість демократичним принципам, а також особам, що були членами цих організацій раніше, ніж вони дійшли віку 16 років. На думку Генерального Прокурора дозвіл на в'їзд таким особам не пошкодить інтересам Америки.

Новий закон також зміцнює Апеляційний відділ і охороняє права окремих осіб у випадках виключення чи депортації чужинців.

Усі ці пропозиції зроблено під тиском добродійних і цивільних та релігійних організацій, які вважають, що американські іміґраційні закони не мають дбати тільки за інтереси Америки, а й проводити в життя американські традиції щодо свободи азилю та інші гуманірні традиції цієї країни.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 34 по день 22. січня 1952.).
(Докінчення).

НЮ ЙОРК:
Рослин Гайтс: Майк Мадараш $5; П. Бендерський $3.
Шіфільд: Іван Забродський на коляду $15.
Спеонк: Макс Хоміцький $10.
Савт Гемстед: Петро Квочко $10.
Стейтен Айленд: Василь Пуйда на коляду $10.
Сиракюз: Відділ УКК-ту з коляди $ 427.
Трой: М. Оліксович (коляда) $1.
Вест Бронкс: Н. Мондрік коляда $1.
Йонкерс: Теодор Коцур $10; Варвара Цюрик $5.
ОГАЙО:
Александрія: Володимир Фенін $5.
Акрон: Гаврило Кость $10.

● РОЗШУКИ ●

ОРЕСТА МАРКА, ур. 12. травня 1905 р. в Гошанах, просимо негайно зголоситись особисто, чи листом до канцелярії ЗУАДК. Хто знав би адресу Ореста Марка, просимо подати її на нище подану адресу ЗУАДКомітету:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE Inc.
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa. U.S.A.

Пошукую свого рідного брата **Олексу Пірожек**, ур. в селі Рогізно, пов. Яворів, який в році 1950 перебував в таборі Д.П. Екенпферде, в Німеччині, зона англ. Вістку від него чи про него прошу слати на адресу: **Mr. Antin Pirozek, 67 N. 7th Street, Brooklyn 11, N. Y.**

Пошукую свою сестру **Антоніну Салій**, котра виїхала до Аанглії 1948 р. з Німеччини, Етлінґен. Голоситись на адресу: **Emilia Salij** (замуж.) **Babsky, 72 N. 7. St., Brooklyn 11, N.Y.**

Пошукую своїх рідних із роду **ДОРОЖКО**. Прошу обізватись на адресу:
LUBA DOROSHKO,
114 Page Ave., Jackson, Michigan USA
Інші часописи прошу о передрук.

ХТО з абітурянтів Української Академічної Гімназії у Львові з року 1933 живе під сю пору в Злучених Державах, зволить зголоситись на адресу::
MICHAEL LULKA
25 Sykes Street, Sykesville, Pa.

Пошукую ДАШКЕВИЧА сина Григорія, і Анастазії Дашкевичів. Перед війною мешкав в Вбізлі, повіт Ліско, Галичина, опісля в Німеччині в таборі, звідки виїхав до Америки. Хто знає про нього або він сам, прошу голоситися до: **Joseph Daszkewycz, 121 Mazza St. Ind. Co. Homer City, Pa.**

Кемпбел: Сокіл (218 Відділ УНСоюзу) $25 (на 1952 р.).
Дантон: Мик. Дрозд $10.
Клівленд: Союз Українок (Від. 30) $25; по $10: Петро Гаврильчук, Ф. Кучуран, Василь Шопа: Степан Іганик $5.
Гудсон: Н. Занко на коляду $2.
Кісмен: На коляду по $5: Тимко Федак, Михайло Фрейк, Семянків Михайло; Іван Августович $2.
Лорейн: По $10: Волод. Горський, А. Д. Савдик.
Ловелвіл: Андрій Тхорик $10.
Менсфілд: Федір Задорожний $20.
Парма: Софія Гуменик $5.
Ведсворт: Анна Фостик $10 (на 1952 р.).
Йонгставн: По $10: Іван Даровський, Петро Кордупель; на коляду: Д. Проць $1.
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Аллентавн: Дмитро Мороз $5; на коляду по $2: І. Вітик, К. Вітик.
Алтуна: І. Олексин (коляда) $1.
Брістоль: Салик $5; К. Кострубак (коляда) $3.
Карнеґі: Є. Тимусь на коляду $1.
Кенонсбурґ: О. Кір коляда $1.
Коатсвіл: Павло і Розалія Заплітні $10.
Конвей: Петро Павлавський $5.
Честер: о. Микола Збир $10; М. А. Т. Пастушик $5.
Давсон: о. Петро Понятишин коляда $5.
Дакеси: Анна Щур $5.
Форд Сиґі: М. Кібук $1.
Лайбрері: По $2: А. Анстська, П. Костів.
Маганой Сиґі: Іван Годованець $5.
Морисвил: Іван Ігнатко на коляду $5.
Олифант: Амброз Клепач $1.
Ормрод: Ілько Валах на коляду $1.
Филаделфія: Данило Героч $5; О. Собчак на коляду $; Т. Збірак на коляду $2; П. Майчук і М. Полагнюк на коляду по $1.
Пітсбурґ: Микола Фір $25 (на 1952 р.), по $10: Василь Ільницький, Іван Тарлецький, Євген Зварич; на коляду Василь Шабатура $5.
Феніксвіл: Андрій Шичак $5.
Рачестер: По $10: Андрій Допілка, Марія Допілка.
Сейр: о. Черешньовський $5.
Скрентон: По $5: Ф. Андріїшин, Кирило Волощук.
Спенґлер: М. Міхальчук $2.
Свойсвіл: Г. Жукович $2.
Тейлор: Василь Ґнус $10.
Труп: Т. Хомин $2.
Вілкс Бері: П-ні М. Турчин $1.
РОВД АЙЛЕНД:
Вунсакет: Дмитро Деренюк $10 (на 1952 р.).
ВІРДЖІНІЯ:
Мілфорд: Петро Мельник $10.
ВАШИНҐТОН:
Мовнт Вернон: Василь Солима на коляду $14.

(ЛИСТА ч. 35 по день 29. січня 1952).

АРКАНЗАС:
Фейєтвил: Д-р Богдан Ткачук $10.
КАЛІФОРНІЯ:
Лос Анджелес: Павло і Анна Формалюк $25.
КОЛОРАДО:
Ґолден: Павло Гобиль на коляду $5.
КОННЕКТИКЕТ:
Ансонія: Іван і Олена Придун $10.
Колчестер: М. Білічак $2.
Гартфорд: Волод. Романів $10.
Ню Бритен: Марія Дівчур, Стефан Фаль, Андрій Мадяк по $10.
Плейнвіл: Володимир Смотрич $10.
ДЕЛЕВЕР:
Вилминґтон: Станлей Гарванко $15, Іван Кравчук $10.
Делмар: В. Мазур на коляду $0.70.
АЙДАГО:
Покателло: Мельниченко $2.
ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: По $10: Іван Чупровський, Ярослав Данилишин, Вільгельм Максим, Григорій Очеретко, Віктор Процик, Сем Сеник, Іван Тонук; по $5: Степан Юрчак, Маргарета Маєв, Семен Шкірпан. На коляду прислали по $2. М. Багрій, А. Куць, А. Піндак; по $1: І. Дембіцька, М. Дембіцький, Е. Р.
Савт Голанд: На коляду М. Долошицький $1.
ІНДІЯНА:
Іст Шікаґо: Іван Ласкевич $10.
Монрое: П. Ґорб на коляду $1.
Перу: На коляду зложили по $2: Ф. Медик, І. Сагайдачний, А. Тарадайка, О. Тимошенко, С. Чміль; по $1: М. Базарний, А. Цигикало, Н. Гребенюк, М. Козленко.
МЕРИЛЕНД:
Балтимор: По $10: Василь Бабій, Володимир Білокінь, Теодор Хай, Богдан Чапельський, Роман Ґуляй, о. Андрій Ілінський, Лев Юзеків, Оксана Юзенів, Дмитро Козак, д-р Степан Курилас, Лисименко Яків, Василь Олексюк, Юрій Подоляк замість квітів на могилу пок. проф. В. Сунівського, Олекса Попик, Іван Рад, Іван Смоляк, Сергій Соляник, Ярослав Сушко, Ірина Шпатура, Александер Жук; по $7: Параскевія Хархаліс; по $6: Роман Більчак; по $5: Теeодора Хариш, Володимир Чорнодольський, Богдан Демянчук, Олександер Ганас.
Берлин: На коляду зложили: В. Мацук $2.30; Д. Керничний і О. Крижанівський по $1.:
Центровіл: На коляду: В. Хлопік $3; Ф. Анкелевич $1.
Каледж Парк: Любов Марґолін Гансен $10.
Гавсатонік: На коляду по $2: А. Біляк, П. Кікіс, Т. Сірко, С. Стадник, С. Стиран.
Сейлсбері: На коляду: Д-р Іван Галій, д-р В. Мальновський по $1.
МАССАЧУЗЕТС:
Броктон: М. Шарон $2.
Ґротон: П. Дрейд $1.
Говпдейл: Микола Левицький $10.
Сейлем: І. Губіш $1.
Спрінґфілд: Г. Масишин $1.
МІШИҐЕН:
Дітройт: По $10: О. В. Бобровський, Яків Совік; по $5: о. Федір Вілецький, Омелян Крушельницький; Е. Кахнер $1.
Кепек: Павло Микітишин $10.
Гемтремк: Павло Бавоpовський $10.
Роял Овк: Антін Задурович на коляду $5.
МІННЕСОТА:
Чісголм: Евстахій Круць $10.
Мінеаполіс: Йосиф Бучак $15; по $10: Дмитро Хабин, Йосиф Греськів, Андрій Гнатів, Галина Семотюк, Т-во Запорозька Січ (385 від. У.Н. Союзу); по $5: Стефан Ґончаренко, Олена Томчик, Іван Шміґельський.
МІЗУРІ:
Сейнт Джозеф: І. Кобзей на коляду $1.
НЮ ДЖЕРЗІ:
Байон: Іван Свищук $10.
Берґенфілд: Іван Горішний $10.
Ендикот: І. Чубінський на коляду $1.
Джерзі Сиґі: По $25: Братство св. Івана Хрестителя (270 від. УНСоюзу), Петро Костик (1952); по $10: Онуфрій Попик; Н. Горішний $1.
Ловді: Т. Скоробогатий $1.
Ню Маркет: Стефан Тембіцький $10 (1952).
Мілвіл: Український Народний Дім $25; по $10: Володимир Романків, Союз Українок 39 від. (Марія Горін); по $5: Василь Горін; по $2: П. Мармаш (коляда), о. Андрій Рудакевич (коляда).
Нюарк: По $15: Теодор Вартник, Петро Хомут; по $10: д-р Петро Богданський, Андрій Бориченко, Теодор Дмитрів, Ярослава Гнатів, Адам Гординський, Ігор Гурин, Онуфрій Копей, Роман Лапичак, Орест Мостовий, Остап Олесницький, Павло Петрівський, Володимир Роговський, Микола Семанишин, Зенон Стефанів, Яків Танцюра, Василь Венке; А. Пархуць $2.
Перт Амбой: П. Стахів на коляду $1.
НЮ ЙОРК:
Олбані: Василь Максимік $10.
Амстердам: По $10: д-р Роман Хрептовський (1952), Василь Федорак. Ярослав Почанський (1952).
Асторія: Маріян Курочка $10.
Обори: С. Болишак на коляду $2.
Болдвінсвіл: Я. Бучай на коляду $1.
Батавія: Анастазія Теканюк $5.
Вінґгемтон: По $10: Михайло Бойко, д-р Володимир Билов.
Бронкс: Іванна Бенцаль $15 (в тому $5 на коляду); Роман М. Левицький $10 (1952); по $5: Анна Сенів, Петро Шатун.
Бруклин: Запорозька Січ (325 від. УНСоюзу) $20 (за 1951 і 1952), а з коляди $21.10; по $10: Андрій Яворський, К. Миронюк (1952), Й. Нещадименко, Юрій Руденський, Віктор Приходько (1952); по $5: Данило Данилович, Антін Яцків, Генрик Калинович (на коляду), Андрій Паленицький; М. Ярошко $2.
Боффало: По $10: Юрко Баран, Микола Беднарек, Стефан Барківський, Павло Бубенчук, Микола Чабан, Михайло Данчак, Дмитро Дячишин, Григор Добрикевич, Дмитро Джек, Іван Ґреґа, Анна і Василь Качор, Михайло Корнецький, Стефан Кострицький, Василь Ковальчук, Микита Остапчук, Іван Панченко, Стефан Поліщук, Зенон Саган, Микола Спайчук, Богдан Ставничий, Волод. Гарасим; по $5: Антонів Дмитро, Анастазія Козій, Волод. Лонкевич, Евген Луковський, Пахом Лютий, Петро Мозяк, Теодор Новосядлий, Роман Садуляк, Григорій Сарахан, Агафія Сотуляк, Григор Сукмановський, Богдан Шипилявий.
Коговс: По $10: Михайло Крушельницький, Теодор Ракочий; В. Яремко $5.
Форест Гилс: Йосиф Галичин $5.
Фріпорт: Пилип Татаринів $10.
Фултонвіл: П. Женіці $2.
Гудсон: Тедор Рожанковський $5.
Лакавана: По $10: Олена Хомин, Стефан Хомин.
Лавренс: Козма Лазорик $10 (1952).
Ню Йорк Сиґі: Михайло Кравчук (неприйнята допомога від Запорозької Січі в Н. Й.) $36 (1952); по $10: Дмитро Бліщ, Роза Бліщ, Богдан Хомяк, Іван Ґумовський, Микола Гарматій, Володимир Гарасим, Іван Гарасимяк, Александер Гуманецький, Орест Клос, Микола Комуницький, Іван Лазорик (1952), В. Нидза, Іван Собенко, Осип Стецура, о.о. Василіяни (на коляду), д-р Степан Ворох, Григор Швайковський; по $5: Дмитро Ґуральний, Степан Гринчишин, Дмитро Онищенко, Євген Савчин, Іван Собчук, Павло Шпірук.
Рівергед: Д-р Юрій Цегельський $10
Рачестер: По $10: Роман Пристай (1952), Дмитро Вирста.
Скенектеді: Богдан Давидович $20 (1951 і 1952); по $10: Йосиф Городинський (1952), Мирон Свидерський.
Спрінґвлий: о. Ярослав Скроцький $5.
Стетен Айленд: Іван Ґеба $10.
Сонисайд: Микола Берків коляда $5.
Трой: По $5: Д-р Марія Барусевич (коляда), д-р Вавиль Федорців (коляда).
Ютика: Яків Кодний $10.
Йонкерс: По $10: Ілько Думин, Осія Іванюк (1952), Валентина Іванюк, д-р Любомир Зарицький (1952), Ярослава Зарицька (1952).
ОГАЙО:
Акрон: Григорій Фенканик $10.
Клівленд: По $20: Нік. Каяк (за 1951 і 1952), Ст. Паливода)за 1951 і 1952); по $10; Василь Врездун (1952), Йосиф Пацула; по $5: Володим. Паньків, Василь Тимчіна; Анна Глух (коляда) $1.
Лорейн: По $10: Іван Дасів, Михайло Турій; Г. Мендак $1.
Йонґставн: Василь Мельникович $10
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Аллентавн: Іван Процик $10; М. Севанич коляда $2.
Еликвіпа: Інж. Ю. Монастирський на коляду $1.
Ембридж: Василь Белей $5.
Бриджпорт: Карпо Моштук $10.
Коломбія: Д-р М. В. Король $10.
Форд Сиґі: Роман Фундиґа $5.
Гавер Форд: Іван Караван $50; Володимир Горбовий $10.
МекКіс Ракс: Мих. Старощак $10.
Мейфилд: М. Веслей $2.
Монессен: На коляду по $1: Е. і С. Бевшка.
Нортгемптон: Кипріян Вітошинський $50.
Филаделфія: Бутенчук і Сохар (Спілка) $25; по $20: д-р Микола і Володимира Ценко, д-р Володимир Пушкар; $15: Мих. і Катерина Мізак; по $10: Володимир Бачинський, Лев Бобинський, Стефан Бриндзей, Стефан Хариш, Федір Чабан, Іван Черник, Мирон Чужак, Зиновій Дибуляк, Микола Фещак, д-р Ярослав Гелета, Дмитро Ґонта, Павло Гадач, Александер Ганас, Роман Гевко, Микола Кіх, Андрій Кігічак, Зенон Кохановський, Володимир Кочерган, Франко Колюбінський, Роман Кравців, Карло Кульчицький, Юрій Лазовський, Марія Лазовська, Стефанія і Христина Левицькі, Юрій Мищенко, Василь Осипяк, Павлина Панамаренко, Ярослав Петровський, Іван Пісковець, Мирон Полохайло, Теодор Радинський, Богдан Романенчук, Ярослав Рубель, Ілько Савчин, Волод. Шипракевич, Лев Тур, Дмитро Ващук, Віталій Волков, Анна Смеречинська; по $5: Лев Мидловський, Волод. Міткевич, Осип Притяк, Олександер Татарський. На коляду по $3: о. Микола, Анна і Я. Левицькі, С. Москвяк; В. Кулька $1.
Пітсбурґ: Карло Сачко $10.
Скетдейл: Тихон Малюк $10.
Скрентон: По $10: Остап Павлів, д-р Матвій Стахів; Т. Радошицька на коляду $1.
Вейн: Розалія Возна $10; Петро Тарновецький $5.
РОВД АЙЛЕНД:
Ню Порт: Юлія Кароль $10 (1952).
Провіденс: Василь Сорока $10.
Сейлвіл: Юрій Малярчик $5.
ТЕКСАС:
Далес: А. Мориквас на коляду $1.
Ваймар: І. Данилюк на коляду $2.
ВІРДЖІНІЯ:
Ричмонд: Д-р Петро Гарасимів $10.
Варентавн: Леонід Бачинський $10 (1952).
ВИСКАНСИН:
Мілвокі: По $10: Осип Мандзенко (1952), Володимир Пискір, Стефан Тиндик.
Венсокі: Іван і Ольга Демчук $10.
КАНАДА:
АЛБЕРТА: Ґлендон: С. Малюта $2.

Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

ШКОДА З РОЗДВОЄННЯ АМЕРИКАНСЬКО - БРИТАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Вашинґтон. — У дипломатичних колах вважають роздвоєння американсько - британської політики на Далекому Сході за велику дипломатичну перемогу Совєтів. Це знову призвело до зросту неприхильности американського населення до Британії. Совєти використовують це роздвоєння для поширення ворожнечі проти Британії й Заходу, починаючи від Кореї, Малаї, Бурми, Індокитаю і йдучи аж до Єгипту й Тунезії. Після повороту прем'єра Черчила до Лондону, відбулася в лондонськім парляменті політична дебата, що виявилася в деяких неприхильних висловах супроти Америки. У Вашинґтоні думають, що такі настрої принесуть шкоду Британії, бо тоді републіканці з табору кол. президента Герберта Гувера наберуть сили зі своєю пропаґандою ізоляціонізму супроти Европи.

● **Собака з Ню Йорку поїхала зайцем на кораблі „Америка" до Европи і повернулася звідти назад.** Ніхто не знає, як вона дісталася на корабель, де нею заопікувався корабельний ветеринар, що вирішив

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори 239 відділу, відбудуться в суботу, 16. лютого, точно о год. 8-ій ввечорі. Біжучі справи буде полагоджувати секретар від год. 6-ої вечора. О годині 4-ій пополудні відбудуться збори нових членів для обговорення всяких громадських справ, звязаних з їх перебуванням в ЗДА. Просимо всіх членів взяти участь в цих важних зборах.—Уряд.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 16. лютого, в год. 6:30 ввечорі, в галі "Veteran War", при 19 Washington Ave. Проситься всіх членів прийти на ті збори. Контрольна комісія здасть звіт з 1951 р., а маємо теж і інші справи до полагодження. Членів, які довгують вкладки, проситься вирівняти. — Д. Геча, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, фін. секр.; Ю. Лонишин, рек. сек.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2. пополудні, в домівці УНДому, 237 Hope Ave. Проситься всіх членів прибути на час бо є важні справи до полагодження. Буде також передання урядовання ново вибраному урядові. Уряд на 1952 рік: М. Лелет, мол. предс.; М. Ткач, заст. П. Головачук, фін. секр.; В. Марущак, рек. секр.; Ф. Ґулька, кас.; д-р О. Ничка, С. Коваль, В. Навацький, контр. комісія. М. Гуцалюк, М. Котик, тростісти. С. Андрусишин, М. Федорів, мол., опікуни хворих. І. Хомко, А. Галушка, пропорщики. М. Лукань, дверник. Збори відбуваються в трету неділю по першім.

ПОДЯКА

Цею дорогою складаю прилюдну подяку урядовцям Централі У.К.К.А., а специяльно адвокатові Михайлові Пізнакові за успішну інтервенцію, та правну і моральну допомогу так потрібну нам в нашому складному положенню, яке завдяки згаданим особам щасливо закінчилось. Рівнож всім іншим які чим небудь допомогли щире спасибі.

РОДИНА МАРТИНЕВИЧІВ.

ТАРЗАН, ч. 2770. Боротьба за життя.

Коли Тарзан нахилився над скринькою, дві великі передісторичні малпи вискочили з ями і кинулися просто до нього.

„Боже мій! Глянь Тарзане! — закричав Д'Арнот. — Скидаючи линву з своїх плечей, Тарзан поспішив за найближчий стовп.

Одверта петля засвистала над головою малпочоловіка, коли великі звірюки скочили до нього.